

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2006-2007

Παραγωγή επικοινωνιακού λόγου: Επιστολή

Η επιστολή είναι γραπτός λόγος που χρησιμοποιούμε, για να επικοινωνήσουμε με πρόσωπα τα οποία δεν είναι παρόντα - οικεία και μη - ή με κοινωνικές ομάδες που θεωρούμε ως κατάλληλους δέκτες των μηνυμάτων μας, με στόχο:

- να πληροφορήσουμε για συμβάντα και καταστάσεις,
- να διαπιστώσουμε προβλήματα,
- να μεταδώσουμε σκέψεις και συναισθήματα,
- να εκφράσουμε απόψεις, εισηγήσεις, διαμαρτυρίες,
- να ανακοινώσουμε προθέσεις.

Η επιστολή απευθύνεται σ' ένα «εσύ», αλλά η απουσία του «εννοούμενου συνομιλητή» εμποδίζει την ολοκλήρωση του διαλόγου. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη «η επιστολή είναι το ήμισυ ενός διαλόγου», ενώ από σύγχρονους μελετητές θεωρείται ως ο «μονόλογος που θέλει να γίνει διάλογος». Επειδή την απευθύνουμε σε απόντα, από την ανάγκη για να συνομιλήσουμε μαζί του, πρέπει να έχει τη φυσικότητα και την αμεσότητα του προφορικού λόγου.

Ο επιστολικός τρόπος επικοινωνίας είναι αρχαιότατος. Περίφημες θεωρούνται οι επιστολές του Δημοσθένη, του Λυσία, του Επίκουρου, του Πλάτωνα, του Ισοκράτη (στο Φίλιππο της Μακεδονίας), καθώς και του Κικέρωνα, του Οράτιου, του Οβίδιου, του Απ. Παύλου κ.ά. Κοινό χαρακτηριστικό αυτών των επιστολών – που μοιάζουν με τις σημερινές «ανοιχτές επιστολές» στον τύπο – είναι ο δημόσιός τους χαρακτήρας, εφόσον απευθύνονται είτε σε κάποιο πρόσωπο της δημόσιας ζωής είτε σε ένα ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και έχουν στόχους πολιτικούς, ηθικοπλαστικούς, θρησκευτικούς, φιλοσοφικούς κτλ.

Στα ρωμαϊκά χρόνια, η επιστολή ως λογοτεχνικό είδος πήρε τεράστια ανάπτυξη, γι' αυτό και διαμορφώθηκαν κανόνες της επιστολογραφίας που επικράτησαν μέχρι το Μεσαίωνα. Πολλοί από αυτούς τους κανόνες ισχύουν μέχρι σήμερα. Η επιστολή διακρίθηκε σε πέντε κύρια μέρη : α) το χαιρετισμό (salutatio), β) την επιδίωξη της εύνοιας από τον επιστολογράφο (benevolentiae captatio), γ) την αφήγηση (narratio), δ) τη ζήτηση πληροφορίας, κάποιας χάρης κτλ. (petitio) και ε) το συμπέρασμα (conclusio).

Πολλά λογοτεχνικά έργα δανείζονται τη μορφή της επιστολής ως αφηγηματικό μέσο, όπως για παράδειγμα το *Γράμματα σ' ένα νέο ποιητή* του Αυστριακού ποιητή Ράινερ Μαρία Ρίλκε, ή ακόμη το μυθιστόρημα του Στράτη Μυριβήλη *Η Ζωή εν τάφω*.

Παράδειγμα : Απόσπασμα από το *Γράμματα σ' ένα νέο ποιητή**Παρίσι, 17 του Φλεβάρη 1903**Φίλε Κύριε,*

Εδώ και λίγες μόλις μέρες πήρα το γράμμα σας. Θέλω να σας ευχαριστήσω για τη μεγάλη και πολύτιμη, για μένα, εμπιστοσύνη που μου δείχνετε. Δε μπορώ να μπω στην τεχνική των στίχων σας: κάθε είδους κριτική βλέψη είναι κάτι τόσο ξένο από μένα... Η κριτική είναι το χειρότερο μέσο για ν' αγγίζεις ένα έργο τέχνης: καταντάει πάντα σε πετυχημένες, λίγο ή πολύ, παρανοήσεις. Δε μπορούμε όλα να τα συλλάβουμε και να τα εκφράσουμε – όσο κι αν θέλουν πολλοί να μας πείσουν για το αντίθετο. Τα περισσότερα απ' όσα μας συμβαίνουν, δε μπορούμε να τα εκφράσουμε, ξετυλίγονται μέσα σε μια σφαίρα, που ποτέ καμιά λέξη δεν την καταπάτησε. Κι απ' όλα πιο αδύνατο είναι να εκφράσουμε τα έργα της τέχνης, τις μυστηριακές αυτές υπάρξεις, που η ζωή τους δε γνωρίζει τέλος, καθώς πορεύεται πλάι στη δική μας, την περαστική, την πρόσκαιρη ζωή. (...)

*Πάντα δικός σας**Rainer Maria Rilke**(Μετάφραση, Μάριος Πλωρίτης)*

Στη Νεοελληνική λογοτεχνία ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι επιστολές που ανταλλάξαν σημαντικά πρόσωπα των γραμμάτων και των τεχνών, όπως π.χ. ο Αδαμάντιος Κοραής, ο Γιώργος Σεφέρης, ο Οδυσσέας Ελύτης. Παράλληλα με τη λογοτεχνική τους αξία, μας προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα από ανεκτίμητες πληροφορίες για τις κοινωνικο-πολιτικές συνθήκες, τα ιδεολογικά ρεύματα και τις πνευματικές αναζητήσεις της εποχής τους. Τα θέματα αυτών των επιστολών είναι ευρύτερου πνευματικού ενδιαφέροντος (λογοτεχνικού, πολιτικού, φιλοσοφικού, επιστημονικού, καλλιτεχνικού κτλ.). Ο συγγραφέας τους, βέβαια, μπορεί να εκφράζεται σε πρώτο ρηματικό πρόσωπο, για να κάνει μια προσωπική ιδεολογική κατάθεση ή και εξομολόγηση μέσα από ελεύθερη περιδιάβαση στις ιδέες. Το ύφος μπορεί είτε να μοιάζει με αυτό του δοκιμίου είτε να κινείται στο οικείο ύφος της συνομιλίας με ένα φίλο. Κατά συνέπεια, όπως και στο δοκίμιο, με τις επιστολές αυτές σκιαγραφείται η προσωπικότητα του συγγραφέα.

Νόημα και αλληλουχία στη νέα μας ποίηση* (απόσπασμα από τα «Ανοιχτά Χαρτιά»)Αγαπητέ μου κ. Τσάτσο,*

Η τιμή που μου κάνατε ν' ασχοληθείτε με το δοκίμιό μου τόσο καλόπιστα και τόσο εμπειριστατωμένα, με συγκινεί, όχι τόσο, ομολογώ, για λογαριασμό της φτώχειας – της ελάχιστης – ατομικής μου προσπάθειας, όσο γενικότερα για λογαριασμό της πνευματικής μας ζωής και των συνηθειών της που, τώρα τελευταία, δείχνουν να θυσιάζουνε πάλι με ανάλαφρη καρδιά τις διαρκείς και σταθερές αξίες στις εφήμερες, και να συγχέουνε, σκόπιμα ή όχι, τα όρια της κριτικής και της δημαγωγίας. Πολύ επίκαιρα, η επικριτική επιστολή σας έρχεται να δώσει ένα υπόδειγμα για το ύφος που είναι σωστό να επικρατεί στις καθαρά πνευματικές συζητήσεις, έτσι που κι οι συζητητές να συναποκομίζουνε κάποιο όφελος κι οι αναγνώστες, που κατά βάθος αποτελούνε τον κύριο στόχο της υπόθεσης αυτής, να προάγονται στην αντίληψή τους επάνω στα αισθητικά φαινόμενα.(...)

Οδυσσέας Ελύτης, (1944)

Επιστολή Γ. Σεφέρη στο Γ. Θεοτοκά (απόσπασμα)

Αγκυρα, 9 Σεπτεμβρίου 1948

Αγαπητέ Γιώργο,

Είναι παράξενο το σόι της αλληλογραφίας. Έχει απροσδόκητες ιδιοτροπίες. Κάποτε σε παίρνει ο κατήφορος, κάποτε συναντάς ανυπέρβλητες ανηφορίες. Η αλήθεια είναι πως όλη τούτη η περίοδος ήταν δύσκολη για μένα. Τώρα μόλις αρχίζω να αισθάνομαι πως η ζωή μου έστρωσε κάπως. Έπειτα από την τελευταία δεκαετία, είχα να μαζέψω πολλά σπασμένα. Με λίγες λέξεις, η ζωή εδώ παρουσιάζεται έτσι: α) πολλή δουλειά, β) μια εξοχή με εξουθενωτική κοσμική κίνηση το χειμώνα, που ερημώνεται το καλοκαίρι, γ) κάτι το αφηρημένο, το απρόσωπο, όσο φυσικά δεν ταξιδεύεις και περιορίζεσαι εδώ. Το σημείο χ της Γεωμετρίας, που λέει ο κ. Τεστ. Συνάμα, ένα καλό παρατηρητήριο, για ένα διάστημα, και από γενική άποψη και για την αντιπαραβολή που μπορείς να κάνεις με τα δικά μας πράγματα. (...)

Ο Βαλαωρίτης μου γράφει πως ο Lehman τα 'χασε κάπως βλέποντας πως το βιβλιαράκι είχε την καλύτερη υποδοχή από όσα βιβλία έβγαλε ίσαμε σήμερα, εγγλέζικα ή ξένα. Μπορεί να λένε οι άλλοι. Ένα πράγμα ξέρω, πως η κατατρεγμένη γενιά του '30 «εκόμισε» και τούτο: να κρίνουν τη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία οι ξένοι σαν ίση με τη δική τους. Οι ξένοι λογοτέχνες, θέλω να πω, όχι «νεοελληνιστές», που κατά μέγα μέρος μας είχαν σαν τα κουνέλια γλωσσολογικού εργαστηρίου. Άμα βρω τρόπο να τις αντιγράψω, θα σου τις στείλω, για να τις δουν τουλάχιστο οι φίλοι, αφού με το υβρεολόγιο ή με τη σιωπή, ο πόλεμος που μας κάνουν δεν πρόκειται να σταματήσει για καιρό ακόμη. (...)

Παρακολουθώ τα γραφόμενά σου: είναι καλά. Το γράμμα παρατράβηξε, θα τα ξαναπούμε.

Γεια χαρά

Γιώργος

Ένα γράμμα για τη σύγχρονη τέχνη (απόσπασμα από τα «Ανοιχτά Χαρτιά»)

Αγαπητέ μου κ. Παπανούτσο,

Θα ήτανε περιττό ίσως να τονίσω με πόση ανυπομονησία περίμενα τις διαλέξεις σας και με πόσο ενδιαφέρον τις παρακολουθήσα μαζί με πολλούς άλλους φίλους της νέας τέχνης, που δεν έχουν συχνά την ευκαιρία στον τόπο μας ν' ακούσουνε για ζητήματα που θεωρούνε πολύ ζωτικά και που, νομίζουν, θα ήταν ευχής έργον αν μπορούσανε να διαδοθούνε σ' ένα κοινό πλατύτερο. (...)

Οδυσσέας Ελύτης, (1940)

Στις μέρες μας, παρά τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας (τηλέφωνο, ραδιόφωνο, τηλεόραση, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο), η επιστολή εξακολουθεί να είναι σπουδαίο μέσο συνεννόησης. Έπειτα, έχει ιδιαίτερη σημασία και μεγάλη δύναμη, γιατί σ' αυτή φαίνεται ο χαρακτήρας και η σκέψη εκείνου/ης που τη γράφει.

Ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση, οι επιστολές χωρίζονται σε: α) τυπικές-επίσημες, β) φιλικές. Επομένως, η προσφώνηση, η επιφώνηση, το περιεχόμενο, το ύφος, η γλώσσα μιας επιστολής τροποποιούνται σύμφωνα με:

- τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αποστολέα και του/της παραλήπτη/ριας (ηλικία, θέση, επάγγελμα, αξίωμα, μόρφωση, προσωπικότητα, συναισθήματα του καθενός),
- το σκοπό και το χρόνο συγγραφής της επιστολής,
- τη σχέση μεταξύ πομπού και δέκτη.

Το ύφος της επιστολής:

Όλα τα είδη των επιστολών πρέπει να χαρακτηρίζονται από:
συντομία, σαφήνεια, απλότητα, φυσικότητα, ακρίβεια,
ευπρέπεια, λεπτότητα, ευγένεια.

➤ Είδη επιστολών

Τα ενδιαφέροντα του κάθε ατόμου, οι πολλαπλές ανάγκες της ζωής και οι κοινωνικές συνθήκες συντέλεσαν στο να δημιουργηθούν διάφορα είδη επιστολών. Τα πιο συνηθισμένα απ' αυτά είναι:

1. Οι επιστολές κοινωνικού περιεχομένου (π.χ. οικογενειακές, φιλικές, αισθηματικές, αγγελτικές, ευχετήριες, συγχαρητήριες, συλλυπητήριες).
2. Οι επιστολές επαγγελματικού περιεχομένου (π.χ. αιτητικές, συστατικές, διαφημιστικές, εμπορικές).
3. Οι επιστολές που απευθύνονται σε μια συγκεκριμένη Αρχή ή σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο που βρίσκεται σε κάποιο αξίωμα.
4. Οι ανοιχτές επιστολές που δημοσιεύονται στον τύπο (π.χ. διαμαρτυρίας, πληροφόρησης, ενημέρωσης).
5. Οι επιστολές που απευθύνονται σε ένα οικείο μας πρόσωπο με σκοπό, όμως, την ανταλλαγή απόψεων πάνω σ' ένα συγκεκριμένο θέμα.

Σε όλα τα είδη επιστολών παρατηρούνται κάποια κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα, κυρίως σε σχέση με τη δομή της (ημερομηνία, προσφώνηση, περιεχόμενο, επιφώνηση). Εκτός από το θεματικό περιεχόμενο, εκείνο που διαφοροποιείται είναι κυρίως το ύφος, το οποίο καθορίζεται από την επικοινωνιακή περίσταση της κάθε επιστολής.

➤ **Τα μέρη της επιστολής**

1. **Χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς:** γράφεται στο πάνω δεξιό άκρο και περιλαμβάνει τον τόπο και το χρόνο κατά τον οποίο γράφεται η επιστολή: π.χ. *Αμμόχωστος, 14 Οκτωβρίου 2004.*

Σε περιπτώσεις επιστολής μέσω διαδικτύου γράφεται :

Από :@ cy

Προς :@ fr.

Θέμα :

2. **Η προσφώνηση:** Αγαπημένη μου μητέρα,

Αγαπητέ Αντρέα,

Μαρία μου,

Αξιότιμε κύριε,

Κύριε Διευθυντή,

Έντιμε κύριε Υπουργέ,

Σεβαστέ Κύριε,

3. **Το περιεχόμενο της επιστολής**

- Πρόλογος:

Αφορμή για τη σύνταξη της επιστολής και στόχος του επιστολογράφου.

- Κύριο Μέρος:

- Έκθεση ενός θέματος, ενός προβλήματος, ενός φαινομένου, μιας άποψης κτλ.
- Απόδειξη με τη χρήση λογικών επιχειρημάτων, τεκμηρίων, διαπιστώσεων, παραδειγματικών αναφορών, μαρτυριών.
- Απόκρουση των αντίπαλων επιχειρημάτων (προβολή αντιρρήσεων, επιφυλάξεων, περιορισμών), που ισχυροποιεί τη θέση του αποστολέα.

- Επίλογος:

Περιοριστική ανακεφαλαίωση κατά την οποία ο επιστολογράφος εκφράζει σκεπτικισμό, συγκρατημένη αισιοδοξία ή καλεί τον /την αποδέκτη της επιστολής: να συμμεριστεί, να κατανοήσει, να ευαισθητοποιηθεί, να ανταποκριθεί έμπρακτα, να αναλάβει πρωτοβουλίες, να κινητοποιήσει φορείς.

4. **Η επιφώνηση:**

(ανάλογη με την
προσφώνηση)

Με αγάπη

Με εκτίμηση

Με σεβασμό

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία (για επιστολή στον τύπο)

5. **Η υπογραφή:**

Γεώργιος Γεωργίου (επίσημη επιστολή)

Χαριτίνη (φιλική επιστολή)

Σημείωση :

- α) Ανάλογα με το βαθμό οικειότητας και σχέσης μεταξύ παραλήπτη και αποστολέα της επιστολής, σημειώνεται ή όχι και το επώνυμο.
- β) Στις Παγκύπριες Εισαγωγικές εξετάσεις δεν επιτρέπεται οι μαθητές να σημειώνουν όνομα, ψευδώνυμο, τόπο ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο που μπορεί να φανερώνει την ταυτότητά τους.

Επικοινωνιακό πλαίσιο επίσημης επιστολής.

Γνωρίζοντας την ταυτότητα του δέκτη και τους στόχους της επιστολής μας:

- **Χρησιμοποιούμε ύφος που**
 - ο φανερώνει σεβασμό και εμπιστοσύνη
 - ο αναδεικνύει το δέκτη της επιστολής μας σε ξεχωριστό πρόσωπο
 - ο δείχνει ότι τον θεωρούμε ως ειδήμονα, ως το πιο αρμόδιο πρόσωπο, για να δεχτεί την επιστολή μας
 - ο δεσμεύει το δέκτη να ανταποκριθεί στα αιτήματά μας
- **Κάνουμε επίκληση**
 - ο στο ήθος του δέκτη
 - ο στο συναίσθημα του δέκτη
 - ο στο ήθος του πομπού
- **Αρχίζουμε την επιστολή αναφερόμενοι**
 - ο στο θέμα ή / και στο στόχο μας
 - ο στο γιατί έχουμε επιλέξει αυτό το δέκτη
 - ο στο ποιοι είμαστε
- **Κλείνουμε την επιστολή**
 - ο αναμένοντας τη θετική του ανταπόκριση στα αιτήματά μας
 - ο βέβαιοι για το ενδιαφέρον του
 - ο αισιόδοξοι για τη στάση που θα υιοθετήσει
 - ο ελπίζοντας στα μέτρα που θα λάβει

Επικοινωνιακό πλαίσιο φιλικής επιστολής που έχει ως σκοπό την ανταλλαγή απόψεων πάνω σ' ένα συγκεκριμένο θέμα.

Γνωρίζοντας το δέκτη και αισθανόμενοι οικείοι απέναντί του:

- **Χρησιμοποιούμε ύφος που**
 - ο φανερώνει οικειότητα και εμπιστοσύνη
 - ο αναδεικνύει το δέκτη της επιστολής μας σε ξεχωριστό για μας φιλικό πρόσωπο
 - ο δείχνει ότι τον/τη θεωρούμε ως το πιο κατάλληλο άτομο, για να δεχτεί τις σκέψεις μας

- καλεί το δέκτη να απαντήσει στους προβληματισμούς μας
- **Κάνουμε επίκληση**
 - κυρίως στο συναίσθημα του δέκτη (π.χ. μέσα από αυτά που μας συνδέουν)
 - στο ήθος του πομπού και του δέκτη (κυρίως στα κοινά χαρακτηριστικά μας)
- **Αρχίζουμε την επιστολή αναφερόμενοι**
 - στο θέμα ή / και στο στόχο μας
 - στο γιατί έχουμε επιλέξει αυτό το δέκτη
- **Κλείνουμε την επιστολή**
 - αναμένοντας τα σχόλια και τις απόψεις του

Χρήσιμο λεξιλόγιο για επίσημες επιστολές

- **Στην εισαγωγή κάνουμε επίκληση στο ήθος του δέκτη**

Απευθυνόμαστε σε σας

 - ως το πλέον αρμόδιο πρόσωπο...
 - γιατί πιστεύουμε ότι είστε το πιο αρμόδιο άτομο...
 - ως άτομο που έχετε αποδείξει με τις ως τώρα πράξεις σας/ έργο σας...
 - ως Πρόεδρο του/της... / ως κύριο εκπρόσωπο του/της ...
 - ως ενεργό μέλος... / ως άτομο με ενεργό δράση στο ...
 - ως προασπιστή των αρχών...
- **Στη συνέχεια και πάλι κάνουμε επίκληση στο ήθος του δέκτη**
 - Εμπιστευόμαστε / εμπιστευόμενοι την υπευθυνότητα και το ήθος σας...
 - Επικαλούμαστε το ήθος και την εντιμότητά σας...
 - Επικαλούμαστε τα ανθρωπιστικά σας συναισθήματα...
 - Επικαλούμαστε τις ιδιαίτερές σας ευαισθησίες στο ζήτημα ...
 - Γνωρίζοντας ότι διακατέχετε από ειλικρινή ανθρωπιστικά συναισθήματα και από μια εντονότατη αίσθηση του δικαίου...
 - Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον και τη μέχρι τώρα δράση σας στο χώρο ...
 - Πιστεύοντας ότι διαθέτετε την απαραίτητη γνώση και εμπειρία...
- **Ανάλογα κάνουμε επίκληση στο ήθος του πομπού**
 - Ως νέοι της Κύπρου / ως μαθητές
 - ανήσυχοι για το μέλλον...
 - που αγρυπνούμε... / που ενδιαφερόμαστε...
 - Αισθανόμαστε βαρύτατη την ευθύνη / το χρέος απέναντι...
 - Πιστεύοντας
 - στις αρχές του δικαίου / της έννομης τάξης / της ελευθερίας...
 - στις προαιώνιες αξίες...
 - Μας προβληματίζει, μας ανησυχεί, μας εξεγείρει το γεγονός ότι ...
- **Εκφράζουμε με ευγένεια τις εισηγήσεις ή τις διαμαρτυρίες μας**
 - Επιτρέψτε μας / θα θέλαμε / θα επιθυμούσαμε / αισθανόμαστε έντονη την ανάγκη / αισθανόμαστε ως χρέος μας...
 - να εκφράσουμε / να εισηγηθούμε...
 - να καταθέσουμε τις απόψεις μας / τις ενστάσεις μας / τις έντονες διαμαρτυρίες / τις διαφωνίες μας...

Ο να καταδικάσουμε / να καταγγείλουμε τη στάση / το γεγονός ότι / το απαράδεκτο φαινόμενο...

- **Προσπαθούμε να συνδέσουμε τον πομπό με το δέκτη**
 - Θα θέλαμε να ενισχύσουμε τις προσπάθειές σας στον αγώνα...
 - Συμμεριζόμαστε την αγωνία σας, τις απόψεις σας, τις ανησυχίες σας...
 - Αντιλαμβανόμαστε τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεστε...
 - Έχοντας πλήρη επίγνωση των δυσκολιών...
 - Είμαστε βέβαιοι πως συμφωνείτε μαζί μας...
- **Εκφράζουμε την επιθυμία μας**
 - Επιθυμούμε / θα θέλαμε...
 - Αναμένουμε τη θετική σας ανταπόκριση.

Χρήσιμο λεξιλόγιο για φιλικές επιστολές

- **Εξηγούμε γιατί γράφουμε στο συγκεκριμένο πρόσωπο**

Παρευρέθηκα στο Συνέδριο με θέμα... και αυτά που άκουσα με συγκίνησαν / με ενθουσίασαν / με προβληματίσαν, γι' αυτό θα 'θελα να μοιραστώ μαζί σου/σας κάποιους προβληματισμούς.
- **Επικαλούμαστε με φυσικότητα τους δεσμούς φιλίας που μας ενώνουν**
 - Πόσο θα 'θελα να ήσουν εδώ, για να ανταλλάξουμε τις απόψεις μας στο επίμαχο θέμα...
 - Περίμενα πώς και πώς τη στιγμή αυτή, όπου πάνω σε μια κόλλα χαρτί θα ξεδιπλώσω τις σκέψεις μου σ' έναν άνθρωπο που είμαι σίγουρος /η πως θα με καταλάβει.
 - Σου γράφω γνωρίζοντας πως μπορείς να καταλάβεις τις ανησυχίες μου.
 - Θυμάμαι τις πολύωρες συζητήσεις μας πάνω στο θέμα ...
 - Θυμάσαι τις πολύωρες συζητήσεις μας πάνω στο θέμα ...
- **Επικαλούμαστε με φυσικότητα το ήθος του δέκτη**
 - Σου γράφω, γιατί γνωρίζω πως και συ ανησυχείς/προβληματίζεσαι για το θέμα αυτό.
 - Θέλω (θα 'θελα) να μοιραστώ μαζί μ' ένα πραγματικό/ή φίλο/η κάποιες σκέψεις.
 - Εμπιστεύομαι την κρίση σου/την άποψή σου και θα ' θελα την κριτική σου.
 - Γνωρίζοντας ότι κι εσύ ανησυχείς για τους ίδιους λόγους...
 - Γνωρίζοντας τα ανθρωπιστικά σου συναισθήματα...
 - Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον σου για τα θέματα...
 - Πιστεύοντας ότι διαθέτεις πολλές γνώσεις και εμπειρίες, θέλω να μοιραστώ μαζί σου τις σκέψεις μου/να ζητήσω τις απόψεις σου.
- **Ανάλογα κάνουμε επίκληση στο ήθος του πομπού**
 - Γνωρίζεις πόσο με προβληματίζει / με ανησυχεί το θέμα...
 - Ξέρεις πόσο σημαντικό ήταν πάντοτε για μένα να δραστηριοποιούμαι / να εμπλέκομαι σε συλλογικές δράσεις...
- **Συνδέουμε το ήθος ή τις απόψεις του πομπού με αυτά του δέκτη**

- Είμαι βέβαιος/η πως συμφωνείς μαζί μου ότι...
- Οι αντιρρήσεις σου και οι θέσεις σου στο συγκεκριμένο θέμα μου είναι γνωστές, επιτρέψέ μου, όμως, να...
- Μπορώ, βέβαια, να φανταστώ τις αντιρρήσεις σου για το θέμα...

➤ **Εκφράζουμε την επιθυμία μας**

- Αναμένω με αγωνία την απάντησή σου.
- Θα με ενδιέφερε πολύ η γνώμη σου.

Ανοιχτές επιστολές που δημοσιεύονται στον τύπο

Οι επιστολές αυτές μπορεί να απευθύνονται σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή μια συγκεκριμένη Αρχή, αλλά έχουν ως στόχο να λάβει γνώση του περιεχομένου τους η κοινή γνώμη, γι' αυτό και δεν περιέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες. Διατηρούν τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της επιστολής ως προς τη δομή τους και ενδείκνυται να έχουν τίτλο. Χαρακτηρίζονται από συντομία, επίσημο ύφος, κυριολεκτική γλώσσα, σαφήνεια και ακρίβεια στη διατύπωση του περιεχομένου και λογική οργάνωση των μερών. Όταν στοχεύουν σε έντονη διαμαρτυρία, πρέπει να αποφεύγονται η ειρωνεία, οι προσβλητικοί υπαινιγμοί και οι ύβρεις.

Η υγεία των συμπολιτών μας σε κίνδυνο με ευθύνη των Δημοτικών Αρχών.

Αγαπητή σύνταξη,

Σχετικά με το δημοσίευμα της εφημερίδας σας για την πρόθεση των Δημοτικών Αρχών της πόλης μας να επιτρέψουν την ανέγερση εργοστασίου χημικών σε κατοικημένη περιοχή, και μάλιστα κοντά στο δημοτικό σχολείο του προαστίου Χ, θεωρούμε χρέος μας να ενημερώσουμε τους συνδημότες μας για τις καταστροφικές συνέπειες που μια τέτοια απόφαση θα προκαλέσει στην υγεία των κατοίκων, και ιδιαίτερα των παιδιών.

Οι λόγοι της ανησυχίας μας είναι σαφείς: Πρώτον, (...)

Ως εκ τούτου, καλούμε όλους τους συμπολίτες μας να ενισχύσουν με κάθε μέσο τις προσπάθειές μας για αποτροπή μιας τέτοιας απόφασης. Εισηγούμαστε τη διοργάνωση (...)

Καλούμε επίσης, εκείνους τους εκλεγμένους αντιπροσώπους μας στο Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης μας που χαρακτηρίζονται από γνήσιο ενδιαφέρον και ευαισθησίες για το κοινό συμφέρον, να αναλάβουν τις απαραίτητες πρωτοβουλίες, ώστε, προτού μια τέτοια απόφαση ληφθεί, να εξεταστούν όλες οι παράμετροι του θέματος και να ληφθούν υπόψη όλες οι συνέπειες για την πόλη μας και τους πολίτες της.

Ευχαριστούμε για τη φιλοξενία
Ομάδα πρωτοβουλίας

Είναι επίσης δυνατό ανοιχτές επιστολές να δημοσιεύονται απευθείας από τη σύνταξη μιας εφημερίδας σε μορφή κύριου άρθρου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της μορφής επιστολής είναι η περίφημη *Ανοιχτή επιστολή προς Χίτλερ* του Γ. Α. Βλάχου, που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» τις παραμονές της γερμανικής επίθεσης εναντίον της Ελλάδας στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Ανοιχτή επιστολή προς την Α.Ε. τον κ. Α. Χίτλερ (απόσπασμα)

Εξοχώτατε,

Σεις – λέγουν πάντοτε – θα επιχειρήσετε να εισβάλετε εις την Ελλάδα. Και ημείς, Λαός αφελής ακόμη, δεν το πιστεύομεν...Δεν πιστεύομεν ότι ένα Κράτος άνοπλον, ογδοήκοντα πέντε εκατομμυρίων ανθρώπων... θα ζητήσει να πλευροκοπήση ένα Έθνος μικρόν που αγωνίζεται υπέρ της ελευθερίας του, μαχόμενον προς μίαν Αυτοκρατορίαν σαράντα πέντε εκατομμυρίων. Διότι τι θα κάμη

ο Στρατός αυτός, Εξοχώτατε, αν αντί πεζικού, πυροβολικού και μεραρχιών, στείλη η Ελλάς φύλακας εις τα σύνορά της είκοσι χιλιάδας τραυματιών, χωρίς πόδια, χωρίς χέρια, με τα αίματα και τους επιδέσμους δια να τον υποδεχθούν;... Αυτούς τους στρατιώτας φύλακας θα υπάρξη Στρατός δια να τους κτυπήσει; Αλλ' όχι δεν πρόκειται να γίνη αυτό. Ο ολίγος ή πολύς Στρατός των Ελλήνων που είναι ελεύθερος, όπως εστάθη εις την Ήπειρον, θα σταθή, αν κληθή, εις την Θράκην. Και τι να κάμη;... Θα πολεμήση. Και εκεί.. Και θα αγωνισθή. Και εκεί. Και θα αποθάνη. Και εκεί. Και θ' αναμείνη την εκ Βερολίνου επιστροφήν του δρομέως, ο οποίος ήλθε προ πέντε ετών και έλαβεν από την Ολυμπίαν το φως, δια να μεταβάλη εις δαυλόν την λαμπάδα και φέρη την πυρκαϊάν εις τον μικρόν, την έκτασιν, αλλά μέγιστον αυτόν τόπον ο οποίος, αφού έμαθε τον κόσμον όλον να ζη, πρέπει τώρα να τον μάθη και να αποθνήσκη

Μετ' εξόχου τιμής

Γ.Α. Βλάχος

Επιστολές που απευθύνονται σε μια συγκεκριμένη Αρχή ή σε ένα συγκεκριμένο πρόσωπο που βρίσκεται σε κάποιο αξίωμα.

Το περιεχόμενο και ο στόχος αυτών των επιστολών (ενημέρωση, διαμαρτυρία, εισηγήσεις κτλ.) συνδέονται άμεσα με την ιδιότητα ή το αξίωμα του δέκτη π.χ. επιστολή προς τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για διατύπωση εισηγήσεων ή για έκφραση διαμαρτυρίας σε ένα θέμα σχετικό με την Παιδεία ή επιστολή προς μία συγκεκριμένη Αρχή που στοχεύει στη διατύπωση ενός συλλογικού αιτήματος. Τα γνωρίσματά τους ως προς τη δομή και το ύφος, είναι κοινά με αυτά της ανοιχτής επιστολής. Είναι δυνατόν, όμως, να χαρακτηρίζονται από εντονότερη επίκληση στο ήθος του συγκεκριμένου δέκτη, εφόσον αυτό εξυπηρετεί τους στόχους της συγκεκριμένης επιστολής. Ως εκ τούτου, ανάλογα με τη σκοπό της, η επιστολή αυτή χρησιμοποιεί θετική/επιδοκιμαστική ή αρνητική/αποδοκιμαστική φρασεολογία.

Ενδεικτικά Αποσπάσματα

Έντιμε κύριε Υπουργέ,

Ως νέοι που επαγρυπνούμε για το μέλλον της Παιδείας του τόπου μας, απευθυνόμαστε σε σας, ως το πλέον αρμόδιο πρόσωπο, για να διατυπώσουμε τις απόψεις μας για τις αλλαγές που προτίθεται να εφαρμόσει το Υπουργείο σχετικά με....

Αξιότιμε Κύριε,

Ως Πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου του Λυκείου μου, θα ήθελα να εκφράσω εκ μέρους όλων των μαθητών του σχολείου μου τις εισηγήσεις μας προς τη Σχολική Εφορία Πάφου σχετικά με την αξιοποίηση της σχολικής βιβλιοθήκης και τη συνακόλουθη ανάγκη για εξοπλισμό της με ηλεκτρονικούς υπολογιστές....

Αξιότιμοι κύριοι,

Ως 15μελές συμβούλιο του σχολείου μας αποφασίσαμε να απευθυνθούμε σε σας που έχετε μια από τις γνωστότερες εταιρίες πληροφορικής, προκειμένου να διερευνήσουμε τις δυνατότητες να μας προμηθεύσετε....

Αφού λάβετε σοβαρά υπόψη όσα σας είπαμε για την ιδιαίτερη σχέση των μαθητών με τον κόσμο της Πληροφορικής, ευελπιστούμε να εισακούσετε το αίτημά μας και να συνεισφέρετε...

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Σας αποστέλλουμε την παρούσα επιστολή με σκοπό να προσθέσουμε τη διαμαρτυρία της τοπικής κοινωνίας μας στο πλήθος των διαμαρτυριών, που έχουν εγερθεί σε όλα τα μήκη και πλάτη της υφελίου ενάντια στην απόφαση της κυβέρνησης να.... Η επίδοση της επιστολής μας στο πρόσωπό σας απορρέει όχι μόνο από τον πρωτεύοντα θεσμικό σας ρόλο στην προάσπιση των δημοκρατικών αρχών, αλλά και από το επιστημονικό σας κύρος και το ηθικό σας ανάστημα που δικαιολογημένα σας έχουν καταστήσει ένα πρόσωπο σεβαστό στην παγκόσμια κοινότητα.

Θεωρούμε ότι... Κρίνουμε, συνεπώς, ότι μια αναψηλάφηση της υπόθεσης, (...) είναι νομικώς τεκμηριωμένη και, άρα, επιβεβλημένη. (...)

Την άποψή μας συμμερίζονται εκατομμύρια άνθρωποι σε κάθε άκρη του όμορφου πλανήτη μας, που είναι όμορφος, όμως μόνο όταν (...)

Παραδείγματα θεμάτων

1. Τώρα που έφτασε η στιγμή της αποφοίτησής σας από το Λύκειο, αξιοποιώντας τις εμπειρίες της σχολικής σας ζωής, να γράψετε μια επιστολή προς τον Υπουργό Παιδείας, στην οποία να διατυπώνετε τεκμηριωμένα τις απόψεις σας για τις αλλαγές που θα θέλατε να γίνουν στο σχολείο, προκειμένου αυτό να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις απαιτήσεις της σύγχρονης κοινωνίας.
2. Παρακολούθησες τις εργασίες μιας ημερίδας με θέμα την εναρμόνιση της κυπριακής εκπαίδευσης με τα ευρωπαϊκά δεδομένα και αποφάσισες να ενημερώσεις σχετικά ένα φίλο σου που ζει σε άλλη πόλη. Τι θα του έγραφες σε μια επιστολή που θα του έστελλες μέσω του διαδικτύου;
3. Ως πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου να γράψεις μια επιστολή στο Διευθυντή του σχολείου σου, με σκοπό να διαμαρτυρηθείς για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι συμμαθητές σου στο σχολικό χώρο.
4. Ως πρόεδρος του Κεντρικού Μαθητικού Συμβουλίου να γράψεις μια επιστολή προς τη Σχολική Εφορία όπου θα εκθέτεις τις ελλείψεις της υλικοτεχνικής υποδομής του Λυκείου σου και θα προτείνεις τρόπους επίλυσης του προβλήματος.

Παραδείγματα επιστολών

1. *Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*, Άννα Φρανκ (Θ.Κ. σ.283-σ.49)
2. *Γράμμα απ' τη φυλακή για τους Ευρωπαίους*, Γ. Α. Μαγκάκης (Θ.Κ. σ.388)
3. *Παραινέσεις ενός πατέρα του καιρού μας*, Γ. Θεοτοκάς. (Θ.Κ. σ. 78)

Δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα επίσημης επιστολής με το ίδιο θέμα, αλλά διαφορετικό επικοινωνιακό περιβάλλον.

Θέμα: Με αφορμή δημοσίευμα σε περιοδικό μεγάλης κυκλοφορίας όπου καυτηριάζεται το φαινόμενο της εκμετάλλευσης του ανθρώπινου πόνου από συγκεκριμένα κανάλια είτε ιδιωτικά είτε κρατικά, αποφασίζετε να στείλετε μια επιστολή εκθέτοντας τις απόψεις σας για τα τεκταινόμενα στο χώρο της τηλεόρασης.

Η επιστολή σας να απευθύνεται:

- α) στη σύνταξη του περιοδικού
- β) στον Πρόεδρο της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης.

Α) Επικοινωνιακό πλαίσιο: *Αποστολέας: Τηλεθεατής*
Παραλήπτης: Σύνταξη του περιοδικού
Σκοπός: Ενίσχυση της προσπάθειας του περιοδικού

Απαράδεκτη εκμετάλλευση του ανθρώπινου πόνου από τα Μ.Μ.Ε. Κ. Πύργος, 10 Νοεμβρίου 2004 Αγαπητή σύνταξη,	<i>Τίτλος</i> <i>Τόπος και</i> <i>Ημερομηνία</i> <i>Προσφώνηση</i>
Με αφορμή δημοσίευμα του περιοδικού σας που καυτηριάζει το φαινόμενο της εκμετάλλευσης του ανθρώπινου πόνου από συγκεκριμένα τηλεοπτικά κανάλια, θα ήθελα πρώτιστα να συγχαρώ το περιοδικό σας για την εύστοχη κριτική του φαινομένου, η οποία θέτει τον κάθε δημοσιογράφο, τον κάθε ελεύθερα σκεπτόμενο πολίτη αλλά και το ίδιο το κράτος προ των ευθυνών του. Υπερθεματίζοντας θέλω να επισημάνω ότι η προβολή της δυστυχίας κάποιων ανθρώπων για σκοπούς τηλεθέασης και μόνο, αποτελεί ανεπίτρεπτη παραβίαση του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας που επιβάλλεται να τηρείται απαρέγκλιτα από τα Μ.Μ.Ε.	<i>Πρόλογος</i> <i>(Αφόρμηση με</i> <i>επίκληση στο</i> <i>ήθος του δέκτη</i> <i>και επίθεση στο</i> <i>ήθος του</i> <i>αντιπάλου)</i>
Η επισήμανσή μου επικεντρώνεται σε εκπομπές οι οποίες καταχρηστικά προβάλλουν ανθρώπινες ιστορίες με μοναδικό πολλές φορές στόχο, αν όχι πάντα, τη στυγνή εμπορική εκμετάλλευση, τη στιγμή που χιλιάδες άλλα θέματα περιθωριοποιούνται ενώ ενδιαφέρουν την κοινή γνώμη. Τέτοιου είδους εκπομπές προσβάλλουν αφενός μεν τον πολιτισμικό ρόλο που έχει να επιτελέσει η τηλεόραση, αφού διαβρώνουν ανεπανόρθωτα τον ψυχισμό του τηλεθεατή θίγοντας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια· αφετέρου δε, καταδεικνύουν πέραν πάσης αμφιβολίας την παντελή έλλειψη κρατικής πρόνοιας, κάτι που θα πρέπει να απασχολήσει τον κρατικό μηχανισμό και όχι τον κάθε δημοσιογράφο. Άλλωστε, η ανθρώπινη πλευρά του κράτους προϋποθέτει συλλογική προσπάθεια και όχι μεμονωμένες κινήσεις, που ενδεχομένως να έχουν θετικό αποτέλεσμα, δεν παύουν όμως να αποτελούν ένα άκρως εμπορικό οικονομίστικο τεχνητό προϊόν (...)	<i>Κύριο μέρος</i> <i>(Τεκμηρίωση)</i>
Παρόλο που οι προδιαγραφόμενες προοπτικές είναι δυσοίωνες, έχω την αίσθηση και θέλω να ελπίζω ταυτόχρονα, ότι η εύστοχη κριτική στην οποία έχει προβεί το περιοδικό σας θα συμβάλει, ώστε να παρθούν τα αναγκαία εκείνα μέτρα που θα σταματήσουν το απαράδεκτο αυτό φαινόμενο. Τέλος, επιτρέψτε μου να υπενθυμίσω ότι η ευθύνη όλων των φορέων πληροφόρησης είναι τεράστια, ώστε η προβολή των όποιων προβλημάτων και να γίνεται με ιδιαίτερο αίσθημα σεβασμού απέναντι στο συνάνθρωπό μας και να στοχεύει σε ενεργοποίηση της κρατικής μέριμνας. Άλλωστε, η ευθύνη απέναντι στο συνάνθρωπο θα πρέπει να αποτελεί αφετηρία και τέρμα κάθε προσπάθειας και αμετάθετο στόχο κάθε ελεύθερα σκεπτόμενου πολίτη.	<i>Επίλογος</i> <i>(προοπτικές)</i>
Με εκτίμηση (Υπογραφή) Γεωργίου Γεώργιος	<i>Επιφώνηση</i>

Β) Επικοινωνιακό πλαίσιο: Αποστολέας: Τηλεθεατής
 Παραλήπτης: Πρόεδρος Αρχής Ραδιοτηλεόρασης
 Σκοπός: Διαμαρτυρία

Λάρνακα, 14 Οκτωβρίου 2004 Κύριε Πρόεδρε,	<i>Τόπος και Ημερομηνία</i> <i>Προσφώνηση</i>
Με αφορμή πρόσφατη εκπομπή τηλεοπτικού σταθμού, θα ήθελα να εκφράσω τις έντονες διαμαρτυρίες μου για τη προβολή του ανθρώπινου πόνου από συγκεκριμένα κανάλια για σκοπούς τηλεθέασης και μόνο. Θεωρώ ότι μια τέτοια συμπεριφορά αποτελεί ανέντιμη εκμετάλλευση της ανθρώπινης αδυναμίας την οποία ο δημοσιογράφος χρησιμοποιεί ως «θέαμα προς βρώσιν» και ως εκ τούτου, απαράδεκτη εκτροπή από τον κώδικα δεοντολογίας που ως Αρχή Ραδιοτηλεόρασης έχετε καθορίσει και που επιβάλλεται να τηρείται απαρέγκλιτα από τα Μ.Μ.Ε.	<i>Πρόλογος (Αφόρμηση με επίκληση στο ήθος του δέκτη και επίθεση στο ήθος του αντιπάλου)</i>
Η επισήμανσή μου επικεντρώνεται σε εκπομπές οι οποίες καταχρηστικά προβάλλουν ανθρώπινες ιστορίες με μοναδικό πολλές φορές στόχο, αν όχι πάντα, τη στυγνή εμπορική εκμετάλλευση, τη στιγμή που χιλιάδες άλλα θέματα περιθωριοποιούνται, ενώ ενδιαφέρουν την κοινή γνώμη. Τέτοιου είδους εκπομπές προσβάλλουν αφενός μεν τον πολιτισμικό ρόλο που έχει να επιτελέσει η τηλεόραση, αφού διαβρώνουν ανεπανόρθωτα τον ψυχισμό του τηλεθεατή θίγοντας την ανθρώπινη αξιοπρέπεια· αφετέρου δε, καταδεικνύουν πέραν πάσης αμφιβολίας την παντελή έλλειψη κρατικής πρόνοιας, κάτι που θα πρέπει να απασχολήσει τον κρατικό μηχανισμό και όχι τον κάθε δημοσιογράφο. Άλλωστε, η ανθρώπινη πλευρά του κράτους προϋποθέτει συλλογική προσπάθεια και όχι μεμονωμένες κινήσεις, που ενδεχομένως να έχουν θετικό αποτέλεσμα, δεν παύουν όμως να αποτελούν ένα άκρως εμπορικό οικονομίστικο τεχνητό προϊόν (...)	<i>Κύριο μέρος (Τεκμηρίωση)</i>
Παρόλο που οι προοπτικές που διαγράφονται είναι δυσοίωνες, έχω την αίσθηση και θέλω να ελπίζω ταυτόχρονα, ότι ως επίσημος φορέας που καθορίζει και οριοθετεί τη δεοντολογική συμπεριφορά των ΜΜΕ, θα λάβετε τα αναγκαία εκείνα μέτρα, ώστε, εάν προβάλλονται εκπομπές που ασχολούνται με τέτοια προβλήματα, αυτές να χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερο αίσθημα ευθύνης και σεβασμού απέναντι στο συνάνθρωπό μας. Με εκτίμηση (Υπογραφή) Γεωργίου Γεώργιος	<i>Επίλογος (προοπτικές- επίκληση στο ήθος του δέκτη)</i> <i>Επιφώνηση</i>

Επιστολή Βενιζέλου

**Σχέδιο επιστολής του Βενιζέλου προς τον Πρόεδρο της¹
επιτροπής για το Βραβείο Νόμπελ. (Όσλο – Νορβηγία)²**

Κύριε,

Επτά αιώνες τώρα, η Εγγύς Ανατολή κι ένα μεγάλο μέρος της κεντρικής Ευρώπης γινότανε το θέατρο αιματηρών πολέμων. Κυριότερη αιτία ήταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία και απολυταρχία των Σουλτάνων. Η υποτέλεια των χριστιανικών λαών που είχε ως αποτέλεσμα τους θρησκευτικούς πολέμους του Σταυρού ενάντια στην Ημισέληνο και οι αλληπάλληλες εξεγέρσεις όλων αυτών των λαών που αποζητούσαν να αποτινάξουν το ζυγό, δημιουργούσαν μια κατάσταση που θα παρέμενε συνεχής πηγή κινδύνων όσο η Οθωμανική Αυτοκρατορία διατηρούσε τη σφραγίδα που της είχαν δώσει οι Σουλτάνοι.

Η εγκαθίδρυση της Τουρκικής Δημοκρατίας, το 1922, τότε που η εθνική κίνηση του Μουσταφά Κεμάλ Πασά νίκησε κάθε αντίπαλό της, έβαλε οριστικά τέλος σ' αυτήν την κατάσταση της αστάθειας και του φανατισμού.

Πράγματι, σπάνια, μέσα σε τόσο λίγο χρονικό διάστημα, πραγματοποιήθηκε μια τόσο ριζική αλλαγή στη ζωή ενός έθνους.

Ένα εθνικό και σύγχρονο κράτος, γεμάτο αλήθεια και ζωή, αντικατέστησε μια φθίνουσα αυτοκρατορία, που ζούσε κάτω από ένα θεοκρατικό καθεστώς όπου συγγεόταν η έννοια του δικαίου και η έννοια της θρησκείας. Κάτω από την ώθηση του μεγάλου μεταρρυθμιστή Μουσταφά Κεμάλ, το απολυταρχικό καθεστώς των Σουλτάνων καταλύθηκε και το κράτος έγινε καθαρά λαϊκό. Ολόκληρο το έθνος, φιλόδοξο, και με το δίκιο του, που ανήκε στην εμπροσθοφυλακή των πολιτισμένων λαών, ορμούσε προς την πρόοδο.

Όμως η κίνηση για την εδραίωση της ειρήνης συμβάδιζε με όλες τις εσωτερικές μεταρρυθμίσεις που έδωσαν στο καινούριο, πέρα για πέρα εθνικό κράτος της Τουρκίας, τη σύγχρονη όψη του. Πράγματι, η Τουρκία, δε δίστασε να δεχτεί έντιμα τη στέρηση των επαρχιών της που κατοικούσαν άλλες εθνότητες και, ειλικρινά ικανοποιημένη από τα εθνικά και πολιτικά της σύνορα, έτσι όπως τα όριζαν οι συνθήκες, έγινε ένας πραγματικός στυλοβάτης της ειρήνης στην Εγγύς Ανατολή.

Εμείς οι Έλληνες, που αιματηροί πόλεμοι μας κράτησαν αιώνες ολόκληρους σε κατάσταση συνεχούς ανταγωνισμού με την Τουρκία, εμείς είχαμε πρώτοι την ευκαιρία να νιώσουμε τα αποτελέσματα της βαθιάς αλλαγής που έγινε στη χώρα αυτή, διάδοχο της

¹ Ιφιγ. Αναστασιάδη, *Ο Βενιζέλος*, σ. 126

² Ο Άλφρεντ Νόμπελ (1833-1896) όρισε τέσσερα ιδρύματα – τρία Σουηδικά και ένα Νορβηγικό- για να χορηγούν τα βραβεία. Συγκεκριμένα, η Βασιλική Σουηδική Ακαδημία Επιστημών απονέμει το Νόμπελ Φυσικής και Χημείας, το Ινστιτούτο Καρολίνσκα το Νόμπελ Ιατρικής και η Σουηδική Ακαδημία το Νόμπελ Λογοτεχνίας. Αντίστοιχα, η Επιτροπή Νόμπελ της Νορβηγίας, που εδρεύει στο Όσλο απονέμει το Νόμπελ Ειρήνης.

παλιάς Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Της τείναμε το χέρι και με ειλικρίνεια το δέχτηκε. Γιατί, από την επομένη κιόλας της Μικρασιατικής καταστροφής διαγνώσαμε τη δυνατότητα μιας συνεννόησης με την αναγεννημένη Τουρκία που αναδύθηκε από τον πόλεμο ως κράτος εθνικό. Από αυτήν την προσέγγιση που θα μπορούσε να χρησιμεύσει σαν παράδειγμα για τις δυνατότητες συνεννόησης ακόμα και ανάμεσα σε λαούς που τους χώρισαν οι πιο μεγάλες διαφορές – φτάνει αυτοί οι λαοί να ποτιστούν από τον ειλικρινή πόθο της ειρήνης – από την προσέγγιση αυτή μόνον οφέλη προέκυψαν τόσο για τις δύο χώρες όσο και για τη διατήρηση της ειρήνης στην Εγγύς Ανατολή.

Ο Μουσταφά Κεμάλ Πασάς, Πρόεδρος της Τουρκικής Δημοκρατίας, είναι ο άνθρωπος που συνέβαλε τόσο πολύτιμα στην ειρήνη.

Ως αρχηγός της Ελληνικής Κυβέρνησης το 1930, τώρα που η υπογραφή της Ελληνοτουρκικής Συνθήκης εγκαινιάζει μια νέα εποχή στην πορεία της Εγγύς Ανατολής προς την ειρήνη, έχω την τιμή να προτείνω την υποψηφιότητα του Κεμάλ για τη μοναδική τιμή του Βραβείου Νόμπελ για την ειρήνη.

Δεχθείτε παρακαλώ, Κύριε Πρόεδρε, τη διαβεβαίωση...

Βενιζέλος

Βιβλιογραφία

- *Νεοελληνική Γλώσσα για το Γυμνάσιο, Τεύχος Γ΄, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2003.*
- *Έκφραση Έκθεση Ενιαίου Λυκείου, Τεύχος Α΄, Αθήνα, 2004.*
- *Θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας από τις πηγές, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1988.*
- Γιαννακόπουλος Σπ., Ζαμάρια Κ., Σαφλαγιούρα Φ., Χριστόπουλος Δ., *Έκφραση Έκθεση Γ΄ Ενιαίου Λυκείου*, εκδ. Ε. ΡΩΣΣΗ, Αθήνα, 2001.
- Γιαννακόπουλος Σπ., Χριστόπουλος Δ., *Νεοελληνική Γλώσσα για το Λύκειο, Αλφαβητάρι ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ κειμένων*, εκδ. Ε. ΡΩΣΣΗ, Αθήνα, 2002.
- Δημακάκου Η., Κυριαζόπουλου Θ., *Συμβολή στη διδασκαλία των εκθέσεων Γυμνασίου*, εκδ. Ι. Βασιλείου, 3^η έκδοση, Αθήνα, 1983.
- Ελύτης Οδ., *Ανοιχτά Χαρτιά*, εκδ. Ίκαρος, 3^η έκδοση, Αθήνα, 1987.
- Μαρκαντωνάτος Γερ., *Βασικό λεξικό λογοτεχνικών όρων*, εκδ. Gutenberg, Αθήνα, 1996.
- Μαρκαντωνάτος Γ., Σακελλαρίδης Γ., *Λεξικό λογοτεχνικών όρων*, εκδ. Μάλλιαρης – Παιδεία, Θεσσαλονίκη, 1980.
- Παρίσης Ι., Παρίσης Ν., *Λεξικό λογοτεχνικών όρων*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 1999.
- Σκουλάτου Β., Δημακόπουλου Ν., Κόνδη Σ., *Ιστορία νεότερη και σύγχρονη, τεύχος β΄ Γ΄ Ενιαίου Λυκείου*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2003.
- Φαρμάκης Κ.Δ., *Η διδακτική της Έκφρασης Έκθεσης*, εκδ. ΖΗΤΗ, Θεσ/νικη, 2001.
- Τσολάκης Χρ., *Από το λόγο στη συνείδηση του λόγου, έκθεση: Ανοιχτή πληγή*, Βάνιας Θεσ/νίκη, 1995.
- Rainer Maria Rilke, *Γράμματα σ' ένα νέο ποιητή*, μτφ. Μάριου Πλωρίτη, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα, 1978.

Δομή Επιστολής

- **Χωροχρονικό πλαίσιο αναφοράς**
- **Προσφώνηση**
- **Πρόλογος-Εισαγωγή:**
Αφορμή – θέμα - στόχος
- **Κύριο μέρος:**
 - Έκθεση: *Παρουσίαση θέματος*
 - Απόδειξη: *Αποδεικτικό υλικό*
 - Ανασκευή: *Απόκρουση των αντίπαλων επιχειρημάτων*
- **Επίλογος:**
Περιεκτική ανακεφαλαίωση
- **Επιφώνηση:**
Καταληκτικός χαιρετισμός
- **Υπογραφή**